

1 číslo stojí len 2 hal.

Ročník II.

V Uh. Skalici, dňa 19. novembra 1904.

Číslo 47.

„POKROK“ vychodí každý piatok.

Adresa pre všetky zásielky:

Josef Tealík Uh. Skalica (Szakolcza).

Osobny (inzeráty) účtujú sa levne a
platia sa vopred.

POKROK.

Predplatné poštou:

Na celý rok 2 kor. — Na pol roku
1 kor. — Jednotlivé čísla v expedícii
a pri zásielkach najmenej 20 výtiskov
stojí 2 hal.

Predplatné do cudzozemska 5 kor.
Bezmenové a nevyplatené dopisy sa ne-
prijímajú.

Týždenník venovaný ku poučeniu a vzdelaniu slovenského ľudu.

Rusko-japonská válka.

Oslava japonského víťazstva v Tokio.

V Tokio asi dva týždne chystali sa na oslavu víťazstva dobytia Port Arturu. Dňa 3. novembra tohoto roku, slávil Mikado, japonský cisár svoje narodeniny, a k tomuto dňu jako dar chceli mu k nám položiť padlý Port Artúr. Japonci osla-

vovali pád pevnosti už asi dva dni pred 3. novembrom, ale dňa 3. neprišla žiadna zpráva, a deň potom tiež nie, a milí Japonci čakajú až po dnes, slávia tedy mačku vo vreci. Port-Artur sa drží, a len nedávno podarilo sa jednej francúzskej lodi

vníknúť do prístavu, táto priviezla mäso a 86000 granátov. Lebo nedostatok streliva hrozí pevnosti viacej nežli celá japonská armáda.

Hovorí sa, že Japonci nedobili posiaľ ani jednu vnútornú pevnosť.

Otným pánom odberateľom a sberateľom predplatkov „Pokroku!“

Ponevác sa blíži ku koncu ročníka a ešte máme mnoho závislosti u pp. odberateľov; niektorí ešte od minulého roku žiadne predplatné neposlali, prosíme teda aby hľadeli svoje podlžnosti vyrovnáť, aby sme i my koncom roku naším povinnostiam zadost urobiť mohli. Uznáť sa musí, že pri tak lacnom vydávaní časopisu, nemôžeme ešte i vyše roka čakať na predplatky.

Administrácia „Pokroku“.

Farár a remeselnícke združenie.

V minulom čísle sme prisľúbili, že o účinkovaní farára Jozefa Blönik z Lübecku, vo Westfalii dlhšiu zpravu podáme, v ktorej dokážeme, jak mnoho je vstave dobrý duchovný otec vykonať.

Farár Blönik nebol remeselníkom a vzdor tomu stal sa predsedom družstva tkáčov.

Čo ho pohlo ku myšlienke tejto? Videl tú veľkú biedu, ktorá jeho veriacich trápi, to strašné vykorisťovanie statočných pracovníkov. Vidiac mohutný zrast proletariátu a mohutnenie social-demokracie, ako vzrastá počet tých dielok, ktoré bez rodičovského domu vyrastnú, ako telesne a duševne hynú. To všetko pohlo ho ku založeniu tkáčovského družstva, pod ochranou sv. Pavla apoštola.

V Lübecku sa nachádzalo mnoho tkáčov, ktorých život bol ohrozený. Práce temer žiadnej, výrobky svoje odpredať neboli vstave, skrze ohromnú konkurenciu továrni.

Ako že to začal? V prvom rade musel mať dajaký kapitál. Pošťastilo sa mu asi 10.000 mariek sohnáť a z malých remeselníkov si istý počet zabezpečiť. Najšikovnejšieho vymenoval za majstra družstva. Zo začiatku začal s dvomi strojmi pracovať a usiloval sa výrobky na dobré kresťanské firmy odpredať. Požehnanie božie spočívalo na združení a dnes je závod ohromný s tisíc delníkmi.

Len že delníci títo nie sú len pracovné sily, ktoré svoju mzdu každodennú dostanú, ale sú spolu aj účastníkmi, ktorí na čistom osohu účasti berú, tak čistý zisk netečia do cudzích, ale do vlastných vachkov.

Kto ako učení pristúpi, musí sa tri roky učiť. Ako taký prebýva v takzvanom hospiciume učňovskom, kde družstvo 3-400 mariek za neho ročne platí. Pri svojom vstupe musí dlá starodávnej cechovskej obyčaje prisľúbiť, že „svoje budúce povolanie s Bohom začínať a skrze vernosť, statočnosť, sbožnosť a poslušnosť oproti majstrom a predstavenstvu hodným členom združenia a ľudskej spoločnosti sa stane“.

Po dokončení učňovskom čase podrobí sa zkúške, ktorú keď s prospechom vykoná stane sa tovaryšom a ako taký má ročne 500 mariek platu a každý rok postupne o 50 mariek viacej až do 900 m. V páde sa chce zdokonaľiť, môže i dočasne do iných svetových závodov ísť pracovať.

Po desiatych rokoch môže majstrovskú zkúšku skladať, pri ktorej musí preukázať, že sa vo svojom odbore úplne zdokonaľil a vtedy môže si i rodinný krb založiť. Po zaplatení 1000 mariek, ktoré si musí ako tovaryš usporiť stane sa podielníkom celého závodu a krome ročného platu, dostane i z čistého osohu na neho padajúci diel.

Týmto spôsobom je taký mladý človek ku šporivosti privedený, lebo len zo statočných tovaryšov vyrastnú statoční majstri.

Prečo upáda u nás malý remeselník? Pozrite len našich pánov tovaryšov, čo robia po nedelách a v blaumontagoch? Ktorí si z nich usporí len 200 korún? Nedivme sa tomu, že sa remeselnícky proletariát zmáha. Chyba je hneď v koreni. Nevzdelenosť a ľahkomyselnosť zabijajú náš stredný stav. V.

Vôľa ľudu!

Čo to je? Neznáme heslo, aspoň u nás neznáme, jaké elementy k nám toto heslo prinieslo? Čo? vôľa ľudu? Ľud je na to, aby pracoval, robil, drel sa, aby platil, ale aby mal svoju vôľu! To nikdy nebývalo a bolo dobre...

Ano, bolo dobre, ale komu a jako komu? Jedno je isté: ľudu nebolo dobre! Sedliak zostal slobodným človekom.

Myslelo sa, že nastane mu raj. A keď svojou prácou polepšil si svoj osud, hneď mu začali závidieť, ale viacej nežli chlieb, závideli mu slobodu.

Preto vrhli sa na slobodu ľudu! Na slobodnú vôľu ľudu, na voľný prejav jeho vôľe.

To by bolo treba, aby sedliak ešte mal svoju vôľu a aby sa snáď dlá jeho vôľe malo volať stať, aby od jeho vôľe záviselo postavenie úradníka, aby on rozhodoval pri voľbe, aby on dával smer!

Aby vplýval na správu obce, mesta, stolice; páni moji to je nebezpečné, to nesmie byť, takí mali ľudia sedliak, švec, stolár, kolár, kováč, čizmár, másiar, tí nech sa nemiešajú do ničoho, oni nerozumejú veci, je o mnoho peknejšie nech poslúchajú a dajú si povedať...

Hja časy sa menia a ľudia v nich; sedliak pred 20. rokmi a dnes, jaký to rozdiel!

Darmo je, musíme si na novodobé heslá privyknúť, ani sedem čínskych zdi nezadrží pokrok ľudu. Vôľa ľudu, hlas ľudu, práva ľudu lomcujú na staré bašty celou mocou svojej mladistvej sily a budú lomcovať potiaľ, kým nedobijú sa práva.

Vôľa ľudu prepuká na povrch, len miestami jako pravý, čistý prameň. inde javí sa ešte jako nečistá, šumivá pena, ale behom času očistí sa iste a stane sa rozhodujúcou mocou.

Vôľa ľudu priď kráľovstvo tvoje! P.

K článku o hospodárskych spolkoch.

V minulom čísle „Pokroku“ napísal som malý článok o hospodárskych školách a tam snáď prehliadnutím sadzačovým všinula sa veta: „v hospodárskej škole vychovávajú sa z mladíkov rozumní a „pyšní“ sedliaci.“ Ponevác pýcha je nie ku cti a ponevác pýcha bola a je vždy príčinou pádu, preto opravujem sa a píšem ešte raz: hospodárska škola vychováva z mladíkov našich rozumných a *plných* sedliakov. Vec sa má práve naopak, pyšný a nadutý je práve ten sedliak, ktorý si vo svojej namyslenosti tak vede, že vraj už on sa nepotrebuje od nikoho nič učiť, on vie všetko. Keď by ste mu dovedli človeka, ktorý vie vinný rev lepšej strihať, ktorý dobytku a jeho nemociam lepšie rozumie, takému sa za chrbátom vysmeje, pokrčí ramenami a ide ďalej. Pyšná duša: ne hce dopustiť, že by aj druhý mohol na svete niečo dobrého vedieť, on seba samého drží za vrchol hospodárskej dokonalosti. Preto sa toľko nalopotí, sily, krve natráti a konečne badá, že svet pokračuje, on ale stojí a pôda sa mu pod nohami tráti. Pýcha nenie zdravý základ hospodárenia. Múdry je ten, kto aj iných radu počuje, z nej sa poučí, je-li dobrá, ju nasleduje. Toto činia mladíci, ktorí idú od nás na hospodársku školu do Bzenca. Už máme dvoch. A osvieti Boh rozumom a bude ich aj viac.

Dopisy.

Prešporská stolica.

— Z Prešporka. S radostou oznamujeme, že prešporskí robotníci, najmä Slováci, vo veľkom počte prihlasujú sa za členov delníckeho spolku, o jehožto účinkovaní sme v minulom čísle pisali. Avšak treba tu verejne naznačiť, že naši ľudia sotva by boli za vec tak oduševnení, keby dp. Ferdinand Juriga už dlhší čas nebol medzi nimi kresťanskému socializmu pôdu pripravoval. Správa spolku usiluje sa pričahovať robotníkov poučnými prednáškami; — tak i minulú nedelu hlásané boji myšlienky, z ktorých niektoré v krátkosti uvádzame.

Predseda dr. Simeon Való vysvetľoval učenie kresťanské o práci. Práca nie je len trestom od Boha uloženým, lež prostriedkom nášho sebazdokonaľovania. Práca je hýbajúcou silou pokroku ľudstva; je li konaná v mene Božom, čistí dušu, jako oheň zlato. Prácou stávame sa podobnejšími Bohu. Kristus Pán bol tiež remeselníkom, a tým sa dostalo práci najvyššieho, božského počtenia. Stav delnícky patrí medzi najdôležitejšie stavy spoločnosti.

Z reči podpredsedu dr. Frant. Jehličku uvádzame toto: Robotníci! V dnešnej dobe, ktorá tak veľmi podobá sa starej dobe rímsko-pohanskej, povolani ste k práci vysoko dôležitej. Dnes treba vo svete znovu rozšíriť kresťanstvo, ktoré z neho vyhynulo. Nechže teda naplňuje prsia vaše to vznešené povedomie, že ste *apostolmi* učenia Kristovho. Kristus neopiera sa o zlato, striebro, o vojsko, o pánov a učencov sveta tohoto; prv volil si za apoštolov, chudobných rybárov, dnes volí si vás, *chudobných robotníkov!* A preto, čo Kristus Pán kedysi hovoril apoštolom, to my hovoríme vám: Čo čujete vo tme, hovorte na svetle, čo slyšíte do ucha, hlásajte na strechách! Tie vznešené naučenia, ktorých sa vám v tomto spolku dostane, ponajprv vy si vpište hlboko do srdca, a potom idzte do sveta, — idzte k vašim ostatným, opusteným bratom a hlásajte im slová pravdy, ktoré ste slyšali. Povedzte im ku príkladu, že my všetko *dobré a možné*, čo vodcovia socialistickí ľudu slubujú, tiež máme v našom programe. Žiadame 36 hodinový odpočinok v nedelu a vo sviatok. Žiadame spravodlivú mzdu za svedomite vykonanú prácu. Žiadame poisťovanie robotníkov pre pád smrti, nemoce, úrazu a staroby. Sme za progressívnu priamu daň a za sníženie nepriamych daní, ktoré platíme, pod ktorými hynieme a schneeme bez toho, že by sme o tom vedeli. Slovom žiadame všetko to, za čo kresťanskí socialisti iných, vzdelanejších krajín bojujú; a pôjdete-li za nami hŕfne, citiť budete, že jarmo, ktoré vás tlačí, stáva sa so dňa na deň ľahším, že rastnete na majetku, vzdelanosti, vážnosti, a že sa stávate Bohu podobnejšími... atď. — Reč vypočutá bola s veľkým oduševnením.

Pán dr. Ferdinand Juriga oboznamoval poslucháčov s najkrajšími plody ľudovej, najmä poľskej poesie, dokazujúcej veľmi zaujímavé a duchaplné, jak jemná, bohatá, poeticky nadaná je duša nášho tak znevažovaného ľudu. Prečítal jeden odsek (o láske zomrelej matky oproti živým sirotám) z diela, na ktorom teraz pracuje a ktorým spisbu našu obohatí sa chystá. — Ľud prednášku jeho s veľkou napatnosťou vypočúval.

Členovia krem toho učili sa spievať, a a pojednávali medzi sebou o bežných otázkach prešporského života. Je nádej, že spolok náš kvitnúť bude. Správa vykoná svoju povinnosť, — len ľud nech ju neopustí. P.

— Z Tótmedera. V minulú nedelu, t. j. 13. novembra, všeobecná radosť naplňovala srdca našich mladencov. S namáhaním pána kaplana otvoril sa spolok mládenký, asi tri týždne tomu. Do prenájmu sú vziaté dve izby a jedna kuchyňa. Regrúti vŕľajší, pred dvomi týždňami prijali si muziku do úverkového spolku, na deň 13. nov. Stalo sa, že sa tu v Mederi jednomu pánovi v pondelok malý junčok zdul; bol hneď zarezaný a s dovolením pána zverolekára vysekaný. Mäso bolo lacné. Túto príležitosť pán kaplan použil; kúpil mládencom 20 kgr mäsa na paprikás. Drevo náma dal páu zahradník, krumpale a cibulu veľkomožná pani zahradníčka, dva veľké hrnce,

v ktorom sa to varilo, tanierky a ližičky požíchal nám vel. pán farár. Ponevác aj chleba nám tam bolo treba, aj to sme dostali darmo s vyprosím pána kaplana. Jozef Markusek, mladší daroval nám jeden celý pecen chleba, Ján Mach, Imrich Markusek, podrychtár a Ján Silhavik, gazda venovali nám po pol pecnu chleba. Mnoho nám napomohol ešte i Štefan Šlahov, gazda. Kuchárky boli dve tetičky: Katerina Učňová a Juliana Šlahorová. Na stôl nám pomáhali nosiť mimo kuchariiek: Boriška Učňová, švarné i milé dievča a Jožko Učň. Bolo nás asi na 60. Pri večeri bol veľký poriadok, čo môžeme našemu pánu rychtárovi mládenskému: Gabrielovi Silhavikovi, potom pánovi podrychtárovi mládenskému: Jankovi Machovi a domácomu gazdovi mládencov: Karolovi Šlahorovi ďakovať. Paprikáš bol veľmi dobrý; všetko sme zjedli mimo kostí.

Tanec bol do večera v úverkovom spolku. Ponevác ale tam bolo malé miesto, pán kaplan vydal rozkaz pánu rychtárovi, podrychtárovi a domácomu gazdovi, že tanec po večery bude v miestnosti mládenského spolku. Mládež tento rozkaz s veľkou radosťou prijala. Po siedmej hodine prešli sme do nášho domu. Tu, keď sme ten hore opísaný paprikáš s veľkou chuťou jedli, dali sme všetky lavice a stoly do prázdnej maštale a tancovali sme vo dvoch izbách, v kuchyni a potom ešte neskôr aj pod kominom. Zábava trvala až do 12 hodín v tichosti a v najväčšom poriadku. Chvilkami, keď muzikanti odpočívali, zaspievali sme si náš hymnus; „Slovenský brat“, „Spievaj že si, spievaj“, „Hej, pod kriváňom“, „Prší, prší“, „Pod tým naším okienčekom“, „Anička, dušička“, „Na svite štebocú lastovičky“ a mnoho piesní mederských.

Mládež celá bola veľmi spokojená so svojou zábavou. — Včul srdečne ďakujeme veľkomožnej pani zahradníčke, vel. pánu farárovi, vel. pánu zahradníkovi; všetkým gazdom, jejich milým ženičkám, kuchárkam za jejich milé dary a unovanie. Pán Boh Vám zaplať.

Regruti.

Nitrianská stolica.

Z Radimova. Unínske hody už pominuly. Mládež sa veselila, krčma bola preplnená, aj školáci boli prítomní. Tie staršie dievčence aj tančily, byly to nedelňáčky tak mi zradil jeden pán. Bola som prítomná aj ja, ale pána rychtára som tam nevidela, on mal zaiste inšie zamestnanie, bol veľmi roztržitý, nemal toľko času, aby bol poriadok spravil. A unínske mamičky sú na to pyšné, keď jejich mlaďuchy si môžu poskочиť aj vo verejných miestnostiach; zvlášte také, ktoré majú veno, alebo sú jedináčky. Ale sa aj tie mamičky usmievaly, keď tie mladé nožičky tak krásne drobily. A veď som očula, že aj posľubovaly, že nepojdú k muzike. Vybrala som sa teda do Unína, bárs bola aj veľmi špatná cesta, či ten slub zdržaly. Ale darmo, našla som tam pána kaplana, videla som jako ich vyhánal, ale čo platno, on išiel domov a potom bol vstup voľný. Mamičky za to vás nebudem chváliť. Ja by som mojej dceruške zakázala, lebo viem že je taký zákon, mój starý mi to rozpovedal. A keď prišiel mój starý z volby domov hovoril, že tam je mnoho liberálov. Nuž tak sa nebudujem, že dcerušky tancovaly a že neni dozoru a žiadnej pokuty. Toto vám dávam na vedomie unínske mamičky.

Anička z Radimova.

Drobné zprávy.

— **Volba stoličných výborníkov.** V Skalici vypadla skvele, kandidáti nášho ľudu prešli všetci. Vyvolení boli všetci traja väčšinou asi 100 hlasov. Zánjem mesta zastupuje p. Karol Czobori, záujmy remeselníkov p. Ján Novomestský, záujmy sedliakov p. Michal Bundala. Taktiež vyhrala vôľa ľudu v okrese vráždskom: proti lib. kandidátom, Štefanovi Šándor a Ľudovítovi Mandelík, vyvolila si vel. pána dra Hermana Herolta a Stefana Marka. Tým, ktorí nás ešte i včul opúšťali, nechceli by sme sedieť vo svedomiu.

— **Volba stoličných výborov v Uníne.** Takej volby ešte svet nevidel, jaká sa konala

v Uníne. Je síce pravda, že v Uníne je mnoho občanov, ktorí necítia po občansky, ktorí sa harbia za svoj rod a sú ňudného smýšľania. Ale to by nebolo všetko, pri našej volbe miesto predsedu a dôverníkov, ktorí boli len s jednej stránky, boli v izbe aj iní panáci, ktorí neviem čo tam mali hľadať.

Občan.

— **Kto volí slúžneho? stoličný výbor!** Kto súdi slúžneho notára, rychtára? stoličný výbor. **Kto povyšuje slúžnym, notárom, platy? stoličný výbor.**

Kto rábi stoličnú prirážku? stoličný výbor. **Kto určuje výšku cestovnej dane? stoličný výbor!**

Kto volí stoličný výbor? ľud. **Kto platí stoličných pánov? kto odvádza prirážky? stoličné ľud poplatníci sedliaci. . . Kto platí na stoličné cesty? kto platí millenárnú daň? ľud a zase ľud . . .**

Kto chce aby sa menej platilo, aby sa ľudu zlahčilo? tí ktorí volili neodvislých, svojich ľudí!

Kto chce aby sa platilo toľko, koľko posial, alebo aby sa platilo viacej? kto chce aby nepoctivým hospodárom obecným nič sa nestalo, aby mohli dla ľubovôle ďalej šafáriť? . . . tí ktorí volili odvislých, platených úradníkov, nesvojich ľudí!

Kto slobody neznať neni jej hoden.

— **Volba farára.** V Čáčove (nitr. stol.) bola volba ev. farára a vyvolený bol vel. pán Dušan Fajnor, bývalý tamojší kaplan. Prajeme mnoho zdaru.

— **Všetkým pp.,** ktorí si v „mliekarskom družstve“ objednali ovocné stromky, oznamujeme, že stromky tie už prišli, a preto vyzývame patričných pp., aby si tieto prišli čím skôr odobrať.

— **Modranské meštianske kassino** usporiada v hostinci u „Zlatého jeleňa“ dňa 20. nov. t. r. divadelné predstavenie spojené s tanečnou zábavou. Predstavi sa: **Hrúza, čo sa robí.** Veselohra v 3 dejstvách od grófa Alex. Fredru. Preložil Ján Francisci. Začiatok o 7. hodine večer. Po predstavení sólový výstup: **Jožko Pantofla.** Prednesie: Pavel Hýl. Čistý osov v prospech spolku.

— **Oprava.** V zpráve v minulom čísle „Pokroku“ (46.) medzi drobnými zprávmi uverejnenej miesto stati, že: „Potravný spolok v Saštine dal vyhotoviť obraz svojho zakladateľa“ má byť, že „Údovia potravného spolku v Saštine dali menovaný obraz vyhotoviť, na čo i peniaze složili“. Čo týmto opravujeme.

Starožitnosti Skalice.

Napísal F. V. Sasinek (r. 1877.)

Diplom r. 1217., ktorým kr. Andrej daroval Skalicu gr. Tomášovi a jeho synom, Sebusovi a Alexandrovi, nazýva Skalicu „zemou neobrábanou a opustenou“; z čoho niektorí uzavierali, že počiatky Skalice náležia do XIII. storočia. Medzitým je jeden svedok ešte v Skalici, ktorého kamene hovoria, že tie slová nemôžu mať iný smysel, leda ten, že Skalica už pred tým od nepamäti obývaná bola, ale na hraniciach Uhorska vystavená válečným násilienstvom spustla.

Hlavný ten starožitný svedok je románka kapla v Skalici. „Aha, — povie niekto — to je tá kapla sv. Anny na severnom boku farského kostola! Ovsém, že dáky nedouk dal na ňu prilepiť nápis: „Sacellum aedificatum Anno 997“; ale každý bárs len počiatčovník v archaologii už na prvý pohľad vyzná, že je to „humbuk“.

Bár aj niet snáď iného svedoctva, už i sama podoba ukazuje, že otázná kapla sv. Anny len koncom XV. alebo na začiatku XVI. storočia postavená bola k boku farského kostola. Zaujiste najprv postavený bol farský kostol a len potom umrlčia kapla (pozdnejšie

premenená na kaplu sv. Anny) povstala v cintoríne, ktorý otáčal farský kostol.

Timon založenie farského kostola sv. Michala v Skalici klade do roku 1021., chybné vyčítal z gothickeho nápisu i meno Jána de Pruis i udaný rok, privedený do omýlu tým, že sa nevyznal ani v čítaní toho nemotorného nápisu, ktorý je na vonkajšej chrámovej zdi, ani v dejepise vlasti. Ján de Pruis, vlastne de Pruis — jako ho nachodime písaného u Bonfina a inde v uhorských prameňoch — je oný Ján Filipec, biskup veľkoveľkvaradiúsky, ktorý čo legát kr. Mateja a Vladislava častokrát bavil sa v Skalici a keď ho konečne omrzela svet, stal sa františkánom v Hradišti na Morave, kde aj r. 1509. zomrel a vo františkánskom kostole tamejšom pohroben je. Spomenutý nápis ovšem dá sa veľmi ťažko čítať a neklame-li ma oko, je tento „edificavit anno domini m. cccc. lxxi Johannes prustus“ bezpochyby zkrátené „prustanensis“ čili „prustanensis“; lebo narodený bol v Mihliciach, vychovaný v Prostejove (Prostana, Prustana). — K nápisu priložený je cimer, na ktorom vidieť vyobrazenú buď otku buď vinoúrsky nožik. S týmto herbom spojujú skaličania to podanie, že ten Ján, ktorý dal vystaviť farský kostol v Skalici, bol dáky vinoúr zo Skalice; avšak mne zdá sa ten cimer ukazovať buď na sedliacky buď na nožiarsky (zámočnícky) rod, z ktorého otázný biskup Ján pochodil.

Veru divné mi to prichodí, že ohľadom farského kostola v Skalici nik si dosiaľ nepovšimnul nápisu, ktorý zreteľne označuje nielen rok stavania jeho, lež tuším i meno staviteľa. Na stredovom kameni gothickeho sklepenia nad zednickým oltárom v severnej bočnej lodi je kohút a kolom neho gothickey minuscularný nápis: „Martinus human 1470.“ Zkrátenina „human“ buď označuje meno „lutman“ alebo „hundman“, meno to bezpochyby oného chýrečného staviteľa, ktorý staval ale tuším nedostaval tento chrám; lebo lode, počnúc od prvých stĺpov nie sú viac pokryté tou krásnou gothickey klenbou, jaká je nad svätinou a nad oltármí v pobočných lodiach. Tak sa nazdávam, že biskupovi Jánovi, ktorý po smrti kr. Mateja vynakladal tisíce na kortešovanie za kr. Vladislava, nestačilo na dostavenie chrámu, tak že dovršenie ostatnieho sklepenia a veže pretiahlo sa až do r. 1526.; lebo tento rok je prízračný na vážovej plechovej zástavke.

Chceme-li teda hovoriť o Skalických chrámoch pred r. 1470—1526., musíme si predstaviť ju tak, jaká asi bola pred r. 1470., teda bez farského chrámu sv. Michala a bez vedľa neho stojacej kaply sv. Anny.

Ziaté zrnká.

Najlepší ľudia nežijú k vóli radovánkam, ani k vóli sláve. Jejich najväčšou hybnou silou je dúfajúca a užitočná práca pre niektorú dobrú vec. *Smiles.*

Niektorí tlačia štavu z trstiny, iní tlačia hrczny, druhí zase ľudskú krv. *Ruskin.*

Vernosť psa je väčšia, nežli vernosť mnohých ľudí.

Nepoznanie pravdy je prameňom všeho zla.

Nie slová, vôľa tvorí modlitbu. *Zeyer.*

Nevedomosť je kliatba Božia a veda perut, ktorá nás k nebu povznáša. *Shakespeare.*

Varuj sa prvej sklenice.

Pijan zdravie sebe ruší, hynie na tele i duši. Rozum a svoju ľudskú hodnosť prepíja, klesá pod zviera a česť svoju zabíja.

Oznamy.

4 centy medu má na predaj Pavel Bistrianska stolica). zek v Kopčanech. (Nitrianska stolica). 2 kor.

Vzorky zdarma!

Firma kresťanská!

Lodenové sukne

polovlnené rôznych bariev, 1 kus 65-70 kr. Sukne „Mandžuria“ (novinku) po 1 zl. 20 — 1 zl. 25. vyrába a dobierkou zasiela:

I. Česká výr. a vývoz sukeň lodenových

Adolfa Jelínka

v Lísku, p. Jimramov. (Morava.)

Nehodiaci sa tovar buď vymením alebo vezmem späť a peniaze vrátim!

Každá nespokojnosť vylúčená!!

Do 5 kgr. balíku vojde 7 sukien.

Ochraná známka
Založeno r. 1718.**Mariacelské žaludečné kvapky**

jediné pravé z lekárne:

G. Schopfa

„K Milostivej Matke“ vo fľaškách 50 a 90 halierových. Práve len vo fľaškách, zapakovaných v zeleno-bielych prúhovaných škatuľkách a opatrených ochrannou známkou „Milostivou Matkou“ z Mariazell. K dostaniu vo všetkých lekárňach; kde nie — zrovna ich žiadať.

Sviečky

všetkých druhov, ako kostolné voskové a polovoskové, stolné, stearinové i parafinové, ďalej

mydlá

ku praniu a voňavé (toilettné), všetky v najlepšej jakosti dodáva najlacnejšie

Prvá Královohradecká cis. král. dvornia továrň na sviečky, mydlá a voňavky.

J. Pilnáček,Hradec Králové, Král. České.
Založeno roku 1816.

Solná česká kresťanská firma.

Cenníky i vzorky zadarmo a frankei

Neviete ešte?

Najlepšie náboženské noviny sú:

Posol Svätého Antona.

Vychodia mesačne raz na 16. stranách s krásnymi obrazmi. Predplatné na rok 2 kor., na pol roka 1 kor. Študujúcim a podučiteľom na rok 1 kor. 20 hal. Číslo na ukážku dostanete zdarma. Hlásťe sa o ne takto:

Posol Svätého Antona,

Budapest, VIII. Szentkirályi-u. 28.

VODOVODY

samečinné i pomocou strojev

pre mestá, obce, veľkostatky, villy, tehelne, továrne a domy súkromné.

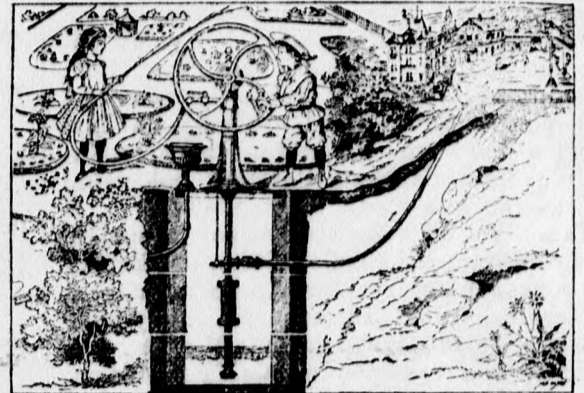
Najlepšie
PUMPY
trvanlivé
a so zárukou
zhotovuje
zariaďuje

Továrň na vodovody a pumpy

JAN VITEZ v Přeřově (Morava).

CENY MIERNE.

Predbežné výpočty a cenníky zadarmo.

PIANA (KLAVIERY)**PIANINA**

z c. a k. dvornej továrny

A. PETROF

Hradec Králové, Čechy.

Sklad pian: **VO VIEDNI,**

I. Parkring, Čís. 18.

Od roku 1864.

8

OZNAM.**SKALICKÝ GAZDOVSKO-POTRAVNÝ SPOLOK**

v pondelok, dňa 21. nov. započne predávať v novej spolkovvej miestnosti, v dome „sv. Vincenta“.

Mimo chválne známeho skladu kávy, cukru a jemných druhov čaju a múky z najchýrnejších uh. mlynov, povedeme: uhor. slaninu, debrecin-

ske úzenky, pražskú šunku, uhorské a krakovské salami, tiež aj všetky druhy marinovaných a olejových rýb tiež i najlepšie syry.